

Бабій І.І., слухач 1-го курсу навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ *Науковий керівник*: кандидат юридичних наук, доцент *Білик В.М.*

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Корупція в правоохоронних органах, взагалі, і в поліції, зокрема, становить підвищену суспільну небезпеку, оскільки працівники саме цих органів покликані вести боротьбу з цим вкрай небезпечним соціально-негативним явищем. Очевидно, що корумповані правоохоронні органи не в змозі ефективно протидіяти тим явищам і процесам, які реально загрожують безпеці особистості, суспільства і держави. Причому корупція в поліції перетворюється в загальнодержавну політичну проблему, оскільки під загрозою опиняються економічні та демократичні перетворення в країні.

Корупція в рядах поліції не тільки підриває її авторитет в очах населення, але й викликає розчарування в можливості розкриття скоєних злочинів, небажання звертатися за допомогою до органів поліції, тим самим підвищуючи рівень латентної злочинності.

Причинами виникнення корупції в Україні є недостатній рівень економічного розвитку країни, неналежний рівень соціального захисту як працівників органів поліції, так і державних службовців в цілому. Тому вивчення антикорупційного законодавства зарубіжних країн актуально з огляду проголошення подальшого курсу розвитку України в напрямку європейської інтеграції. Це вимагає певної адаптації чинного законодавства України до законодавства - членів Європейського Союзу.

В Австралії однією з умов контракту, що укладається при наймі на службу в поліцію, є позбавлення поліцейського, викритого в корупції, деяких виплат наприкінці терміну дії договору. Потенційні втрати зростають із зростанням стажу поліцейського. У Франції бездоганна служба (зокрема, відсутність дисциплінарних покарань за корупційну поведінку)

дає право на підвищення пенсійного забезпечення. У свою чергу, в якості заходів дисциплінарного впливу до правопорушника застосовується зменшення (повне або часткове) стажу служби в поліції при розрахунку пенсійної допомоги.

У Німеччині співробітники поліції наділені істотним грошовим утриманням і соціальними пільгами, що значно перевищують середні по країні. Прийняття винагород та подарунків заборонено. Незважаючи на те, що кримінальне покарання за хабар досить м'яке, воно передбачає беззастережне зняття з посади і заборона бути чиновником у майбутньому. Хабарники автоматично позбавляються гарантованого безбідного життя та забезпечення хорошою пенсією на старість. Також досі діють ради трудових колективів: їх слово при висуненні особи на керівну посаду має не меншу вагу, ніж рішення керівника підрозділу. Жодне підвищення неможливо без згоди ради.

Комплектування підрозділів поліції в Китаї здійснюється тільки на конкурсній основі. Причому кількість претендентів на низові посади найбільші в світі - більше 3000 осіб на місце. Причина - гідна оплата праці та високі професійні вимоги. Також Кримінальний кодекс КНР передбачає суворе покарання за казнокрадство й хабарництво, а за серйозні злочини, в ході яких були привласнені особливо великі суми, передбачена смертна кара.

В основі комплектування поліції Ізраїлю - престиж і шана. Вимоги, що пред'являються до кандидатів, високі (крім освіти, біографії та психологічної готовності, потрібні відмінні фізичні дані, наявність підготовки до поведження зі зброєю і знання норм законодавства країни). Конкурс більше 100 кандидатів на місце.

Підбір кадрів в підрозділи поліції Іспанії здійснюється на конкурсній основі. Критеріями відбору служать: наявність громадянства, обмеження за віком (від 18 до 30 років), відсутність судимості, наявність дозволу на керування автотранспортними засобами категорій А і В. У світовому масштабі реалізована практика проведення спеціального психофізіологічного тестування кандидатів на службу в поліцію за допомогою поліграфа (детектор брехні), що є звичайною

процедурою. Незгода від проходження поліграфа тягне однозначну відмову в прийомі на службу.

Для попередження корупції в органах поліції США виділяються спеціальні співробітники, а також створюються відповідні структури. Пріоритетним напрямком у попередженні і припиненні корупції в органах поліції є ретельна робота зі скаргами громадян та внутрішніми скаргами на службові зловживання з метою отримання особистої вигоди. Керівництво поліції США несе персональну відповідальність за випадки корупції серед підлеглих. У разі висунення обвинувачення в корупції проти співробітника поліції робота його керівництва підлягає обов'язковій перевірці; крім цього, перевіряється робота підлеглих співробітника, щодо якого висунуто звинувачення в корупції. Велике значення в поліції США так само надається внутрішнім розслідуванням. Сенс внутрішніх розслідувань полягає в тому, що жоден дисциплінарний проступок (а також інші протиправні дії) не повинні залишатися без уваги керівництва.

Вивчення зарубіжного досвіду протидії корупційним злочинам у діяльності поліції окремих країн дає підстави висловити пропозиції щодо формування стратегії протидії корупційним правопорушенням в органах поліції України, зокрема: 1) завершення реформування міліції в поліцію у відповідності з міжнародними та європейськими стандартами; 2) вдосконалення критеріїв оцінки роботи поліції (у більшості випадків начальників поліції, їх заступників, начальників відділів (відділень) які систематично вимагають результатів роботи у вигляді певної кількості кримінальних та адміністративних правопорушень застосовуючи заходи дисциплінарного стягнення або погрожуючи їх застосуванням; іноді показники роботи звітного періоду порівнюють з минулим роком); 3) встановлення відповідного рівня доходів працівників поліції виконуваним посадовим обов'язкам. Обсяг і складність виконання повноважень працівників поліції, ненормований робочий час вимагає підвищення оплати їх праці. Для порівняння за кордоном представники аналогічних правоохоронних органів отримують у кілька разів більше високу заробітну плату; 4) розширення штату органів і підрозділів поліції висококваліфікованими працівниками; 5) вдосконалення

системи контролю за діяльністю поліції; 6) формування позитивного іміджу поліції серед громадськості; 7) заохочення громадян до активного сприяння виявленню та розкриттю службових зловживань серед органів поліції та інших правопорушень з ознаками корупції.